

WFR 2019/212

Eerlijke belastingtarieven

DICK MOLENAAR¹

Het kabinet is trots op de verlaging van de inkomstenbelasting naar 37,35% en 49,5%, maar dat zijn helemaal niet de echte belastingtarieven. Door de inkomensafhankelijke heffingskortingen liggen die tarieven 5 tot 11% hoger. Maar het kabinet komt daar niet eerlijk voor uit.

In 2014 is het kabinet-Rutte II begonnen met de inkomensafhankelijke heffingskortingen. We zaten nog in de nasleep van de economische crisis en hadden meer belastingopbrengst nodig. Ook had het kabinet van VVD en PvdA een dilemma, want de PvdA wilde de belasting voor lage inkomens verlagen en voor hoge inkomens verhogen, terwijl de VVD dat laatste natuurlijk niet wilde. Toen is van het Verenigd Koninkrijk het idee overgenomen om de heffingskortingen (daar de "personal allowance") inkomensafhankelijk te maken, dus af te laten nemen naarmate iemand meer verdient. Optisch bleven de belastingtarieven dan gelijk, maar in werkelijkheid werden ze progressiever. Een sluw compromis, vooral omdat het nagenoeg onzichtbaar bleef. In het eerste jaar ging het nog mis bij het vakantiegeld, want de salarissoftware was niet goed ingesteld op de inkomensafhankelijke heffingskortingen, waardoor veel mensen achteraf belasting moesten bijbetalen. Maar het volgende jaar was dit wel verwerkt in de software, al bleek toen dat een werknemer erg weinig overhoudt van zijn vakantiegeld (of andere bijzondere beloningen). Vreemd genoeg hebben de kiezers met lagere inkomens de PvdA niet beloond en die met hogere inkomens de VVD niet afgestraft, want in de verkiezingen van 2017 verloor de PvdA zwaar en bleef de VVD behoorlijk overeind. Een goed verstopte belastingmaatregel dus, maar ik vind hem vooral geniepig.

Dat blijkt ook uit het onderzoek naar de marginale druk dat op 27 september 2019 naar de Tweede Kamer werd gestuurd. De effectieve belastingdruk in Nederland is als volgt (zonder effect van de toeslagen, cijfers van 2020):

Tot € 20.000	37%	(normale heffingskortingen (AHK en AK))
Van € 20.000 tot € 36.000	42%	(37% + 5%: door afbouw AHK)
Van € 36.000 tot € 68.000	48%	(37% + 5% + 6%: door afbouw AHK en AK)
Van € 68.000 tot € 100.000	55%	(49% + 6%: door afbouw AK, geen AHK meer)
Boven € 100.000	49%	(geen AHK en AK meer)

Voor de overzichtelijkheid heb ik geen percentages achter de komma vermeld. Sowieso begrijp ik niet waarom er belastingtarieven tot twee achter de komma bestaan, want voor de staatsbegroting en het inkomensbeleid maakt dat nauwelijks verschil en de belastingheffing wordt er minder begrijpelijk door.

Conclusie: we hebben vanaf 2020 geen tweeschijvenstelsel, maar 37%, 42%, 48%, 55% en 49% inkomstenbelasting.

Toen premier Rutte vóór de zomer van dit jaar in een toespraak aankondigde dat hij de koopkracht voor de middeninkomens met belastingmaatregelen wilde verbeteren, verwachtte ik dat hij de inkomensafhankelijke heffingskortingen zou gaan afschaffen. Zoals mijn overzicht laat zien worden de middeninkomens het meeste hierdoor geraakt. Een probleem dat hij zelf heeft gecreëerd met zijn vorige kabinet en dat hij eenvoudig nu weer zou kunnen verhelpen. Maar misschien heeft hij niet door dat het zo werkt, zou kunnen, het is ook best lastig te begrijpen. Het kabinet kwam vervolgens met de verhoging van de AHK en AK vanaf 2020, maar vertelde pas in de toelichting dat die heffingskortingen vanaf € 20.000 resp. € 36.000 inkomen worden afgebouwd, in een rapper tempo dan in 2019. Zo is de verhoging meer een tegemoetkoming aan de lagere dan aan de middeninkomens geworden.

Daarom, weg met de inkomensafhankelijke heffingskortingen. Kom eerlijk uit voor de tarieven inkomstenbelasting en probeer het belastingstelsel eenvoudig en begrijpelijk te maken.

¹ Werkzaam bij All Arts Belastingadviseurs en onderzoeker bij de sectie Fiscaal Recht van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Weekblad *fiscaal recht*

Column

Eerlijke belastingtarieven

Dr. D. Molenaar (blz. 1286)

Artikelen

BEPS 2.0 en het Inclusive Framework

S. Kingma LL.M. (blz. 1287)

Intergovernmental Agreement FATCA

Drs. C. van Dijk (blz. 1293)

Drastische hervorming watersysteem- heffing waterschappen is niet nodig

Dr. C. Hoeben (blz. 1301)

Onduidelijke rangorderegels in wetsvoorstel Wet implementatie ATAD2: aanpassing gewenst

Mr. A.F.J.S. Molleman en mr. J.M.H. Deumens (blz. 1307)

Foutenleer en arrest aan- en verkoop- kosten deelneming; aanvullende gedachten

Drs. M.J.A.M. van Gijlswijk (blz. 1312)

Parlementair

Geparkeerde onderwerpen

Mr. drs. M.P.A. Spanjers (blz. 1316)